

NORSK ETNOLOGISK GRANSKING

Emnenr. 44

Fylke: Vest-Agder

Tilleggsspørsmål nr.

Herad: Sørdele

Emne: Uving a beregning av

Bygdelag: Tvede Do

Oppskr. av: ^{veven} Anders H. Moland

Gard: Moland

(adresse): Akland p. a

G.nr. 58 Br.nr. 4

A. Merk av om oppskrifta er etter eiga røynsle.

B. Eller om den er etter andre heimsmenn: (ta også med alder, heimstad, yrke):

Fri Karen Røymland, 73 år, adr Akland p. a

SVAR

Først å fremst var det nei vadmel som bruktes til mansklær, hoie (kofte), vest og bukser. Fri Røymland skriver:

"Fengda på vadmelsoven ble bestemt når de hadde rekna ut ^{sett på} hvor brei en vadmelsoven skulle vere. De kunne bestemme breidda med å legge til ⁷ så mange fjue som de ønsket å så bestemme breidda i alen på uovskjia. En uovskje med 18 fjue til ¹ alen var reknoke almindelig til vadmelsoven. Hjemmespinnnet enkelt enkelt ulla garn godt tvanna til renning. Tuslag (veft) hjemmespinnnet enkelt ulla garn vanlig opplegg 18 fjue til alen. Bedste ulla til vadmel. Ved å vere garnet kunne de bestemme hvor lang en ves skulle vere. Jeg har ikke fått opplyst hvor meget garn i vekt der skulle til på alen i en vadmelsoven, derimot til linlaken som det selles nedfor. Ang uovskjes opplegg her: 7/1850 åra rekna dei uovskjia i Gasmer i Gasmer var 30 tråder, men senere frå 1870 åra rekna de skjua i fjue, 20 tråder

Vadmel

En vevskje benevntes etter hvor mange tråder
 gange man kunne telle til 30 tråder i
 en alen det stykke av skjia der utgjør
 1 alen. Når man således hadde 15 Casmer
 i en alen kaldtes dette for en 15 Casmer'ske
 Likedan benevntes skjia når man regnel: 1/2
 Toskaft Kjoletoi, ull og Bomuld:

Kjoletoi

Til renning: Bomulds garn nr. 20² kvinna
 - inslag fint hjemmespunnit tjnot ullgarn

Bomulstoi

renning nr 20² kvinna
 inslag nr 16 eller 18 enkelt
 vevskjei 16 Ljū til alen.

Gjy ettes fri Røynband:

Oplegg til veven av garn nr. 20² kvinna:
 5 alen til marka, 1 kg til 20 alen
 innslag ^{nr. 18 enkelt} samme mengde

Dams underskjo

Damskinn av linloi (Lerret) 2 skaft
 Snorelin av bomesi 4 skaft
 Underskjöt^m lin og bomul 2 skaft

Sengeloi

Til sengeomheng, rulle eller randete blåtoi
 Linlaken, lin pulevar som ble navnet og nummeret.

Duiker servieller

Duken og servieller vevet av raudete eller
 rullet dreiel av bomuld og heimlaga lingarn

Håndkleer

Disse ble vevet i forskjellige mønstre, ringver
 eller gåsioie eller bygg korvs mønstre.

Sengelapp

Disse ble vevet av heimspunne ullgarn i
 flere farger å minste som: løsningsstepper,
 spolskatt. De kunne ofte vere rene kunstverker
 og det vil vere av interesse å nevne hva
 der høit til et fulstendig brudeutstyr a sengetoi:

- 12 linlaken nummeret fra 1-12 og navne markte
- 12 lin pulevar do do do
- 12 stuelaken (til hverdags bruk) -
- 12 stue pulevar do do

Emne nr 44

3
Dette iidsige skulle bredden selv ha
voret med å tilvirket like fra linet på
åkeren til det lå fordig som skinnende
hvitt linstoi å det var jo en ganske
lang proses, men dette blir vell over all kjend.
Vel man ha noiere greie på de for-
skjellige mønstre å ves måler for, man
kennende sig til den spesielt kjendeg,
men så meget har en vell fat inbryk
at vevkunsken sto høit her i distrikt-
tene alt fra gammel tid - kend.

Angående de ting som for os omtalt angående brudestyre (heimefølge) måtte vedkommende ha både dynevar (bukke) av heimespünne ullgarn, noen hadde bomull andre tin til renning. Disse dynevar blev vevet noen med kvit bünd andre med grå bünd med røde og grønne renner, noen vevde inn etpar bræder blått ved siden av den røde og grønne ranna, med kvitt lit bünd, andre brukte grå bünd med grønne og røde renner med etpar sorte bræder ved siden av rødt og grønt.

Så måtte de ha bukke til hodepute også av heimespünne ullgarn, grå bünd med røde, grønne og somtid sorte renner. Disse puter måtte være godt vevet for duna blev hatt like inn i dette bukket, da var den ikke dundert som nå, likedan med dynevar. For at duna skulle holde inne i bukket blev disse vara smurt inn på vranga med såpe (rakesåpe som de kalte den, den var i stunger) og da holdt de duna inne i bukka ihvertfall i mange år, de var jo litt tungt og stive; men sterke og slite på, her finnes enda oppbevart slike. — Lugeklær (teppe) også av heimespünne ullgarn noen vevet med bomull renning andre med ullgarn både til vevt og renning.

Mange av disse teppene kunne være uvanlig vakre og fildels av plantefarga garn.

Karen Røymland